

**BOJXONA ORGANLARIDA PROFAYLING XIZMATINING SHAXSLARARO
MUNOSABATLARDA TUTGAN O'RNI**

Fayzullayeva Xurshida Erkin qizi

Bojxona Instituti "Psixologik tayyorgarlikni rivojlantirish markazi"
katta o'qituvchisi**Annotatsiya:**

Odatda chegara nazorati va xavfsizlik choralari bilan bog'liq bo'lgan bojxona profaylingi o'z ta'sirini shaxslararo munosabatlar sohasiga kengaytiradi. Ushbu maqola bojxona profaylingi va shaxslararo dinamika o'rtasidagi murakkab munosabatlarni o'rganadi, profillash amaliyoti ishonch, aloqa va ijtimoiy o'zaro munosabatlarga qanday ta'sir qilishini o'rganadi. Bojxona profili va shaxslararo munosabatlarning kesishishini o'rganib, ushbu tadqiqot shaxsiy o'zaro munosabatlarda profayling usullarini qo'llashning murakkabliklari va oqibatlarini yoritib beradi.

Kalit so'zlar: Bojxonada profayling, shaxslararo munosabatlar, ishonch, aloqa, ijtimoiy dinamika

Kirish:

Shaxslararo munosabatlar ishonch, muloqot va o'zaro tushunish asosida quriladi. Ushbu nozik muvozanatga bojxona profaylingining kiritilishi murakkablikning yangi qatlamini keltirib chiqaradi. Xatarlarni baholash uchun xavfsizlik nuqtai nazaridan an'anaviy ravishda qo'llaniladigan bojxonada profaylingdan o'tkazish endi shaxslarning shaxsiy munosabatlarida bir-birlarini qanday qabul qilishlari va o'zaro munosabatda bo'lishlariga ta'sir qiladi. Ushbu maqola shaxslararo dinamikani shakllantirishda bojxona profaylingining ko'p qirrali rolini o'rganadi, uning ishonchni mustahkamlashga, aloqa shakllariga va ijtimoiy xatti-harakatlarga ta'sirini o'rganadi.

Bojxona profilining ishonchga ta'siri:

Ishonch ishonchlilik va ishonchlilikka asoslangan aloqalarni mustahkamlovchi sog'lom shaxslararo munosabatlarning asosidir. Bojxona profilini aniqlash, turli mezonlar asosida shaxslarni toifalarga ajratishga qaratilgan bo'lib, shaxslar o'rtasidagi ishonchni rivojlantirishga ta'sir qilishi mumkin. Shaxsiy o'zaro munosabatlarda profillashdan foydalanilganda, bu ishonchni o'rnatishga to'sqinlik qilishi mumkin bo'lgan taxminlar, noto'g'ri qarashlar va oldindan o'ylangan fikrlarga olib kelishi mumkin. Profillash mezonlari asosida o'zini adolatsiz nishonga olgan yoki hukm qilingan shaxslar boshqalar bilan ishonchni mustahkamlash uchun kurash olib borishi mumkin, bu ularning munosabatlari sifatiga ta'sir qiladi.

Ishonch - sog'lom shaxslararo munosabatlarning nozik va muhim tarkibiy qismi bo'lib, boshqalarning niyatlari va harakatlariga o'zaro ishonch va ishonch bilan tavsiflanadi. Shaxslararo o'zaro munosabatlarga profilni joriy etish shaxslar o'rtasida ishonchni rivojlantirish va saqlashga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Shaxslar tashqi ko'rinishi, xulq-atvori yoki kelib chiqishi kabi turli mezonlarga ko'ra profilga duchor bo'lganda, bu taxminlar, noto'g'ri qarashlar va taxminlarning shakllanishiga olib kelishi mumkin. Ushbu oldindan o'ylangan tushunchalar ishonchni mustahkamlash uchun to'siqlarni yaratishi mumkin, chunki odamlar o'zlarini noto'g'ri tushunish, adolatsiz hukm qilish yoki profillash mezonlariga ko'ra stereotiplar qilishlari mumkin. Maqsadli yoki toifalarga bo'linishning bunday tajribasi munosabatlardagi ishonch poydevorini buzishi mumkin, bu esa shubha, ishonchsizlik yoki norozilik tuyg'ularini keltirib chiqarishi mumkin. Bundan tashqari, profil yaratishning ishonchga ta'siri individual o'zaro ta'sirlardan tashqari kengroq ijtimoiy ta'sirlarga ham tarqaladi. Agar shaxslar adolatsiz yoki kamsituvchi profil yaratish amaliyotiga duch kelsa, bu institutlar, hokimiyatlar va ijtimoiy tizimlarga bo'lgan ishonchning buzilishiga olib kelishi mumkin. Profilni yaratish natijasida yuzaga keladigan tarfkashlik yoki adolatsizlikni idrok etish shaxslarning o'zaro munosabatlarini boshqaradigan tizimlarning adolatligi va yaxlitligiga bo'lgan ishonchini susaytirishi mumkin, bu esa jamiyatdagi ijtimoiy hamjihatlik va ishonchning kengroq eroziyasiga olib keladi.

Profillashning shaxslararo munosabatlardagi ishonchga ta'sirini ko'rib chiqish profillash amaliyoti odamlarning his-tuyg'ulari, xatti-harakatlari va his-tuyg'ulariga qanday ta'sir qilishini chuqur tushunishni talab qiladi. Bu ochiq muloqot, hamdardlik va shaxsiy munosabatlarda adolat va hurmatga sodiqlikni talab qiladi. Ishonchga profil yaratishning potentsial oqibatlarini tan olish va uning salbiy ta'sirini yumshatish uchun faol ish olib borish orqali shaxslar haqiqiylik, tushunish va o'zaro hurmatga asoslangan munosabatlarni rivojlantirishlari, o'zlarining shaxslararo o'zaro munosabatlarida ishonch va hamkorlik madaniyatini rivojlantirishlari mumkin.

Bojxona profili va aloqa namunalari:

Samarali muloqot shaxslararo munosabatlarni boshqarish, xabarlarining to'g'ri uzatilishi va tushunilishini ta'minlash uchun zarurdir. Bojxona profilini aniqlash odamlarning bir-birlari haqidagi tasavvurlarini shakllantirish orqali aloqa shakllariga ta'sir qilish imkoniyatiga ega. Shaxslar tashqi xususiyatlar yoki xatti-harakatlar asosida profillangan bo'lsa, bu noto'g'ri tushunish, noto'g'ri talqin qilish va muloqot to'siqlariga olib kelishi mumkin. Profilni yaratish amaliyotidan kelib chiqadigan stereotiplar va noto'g'ri qarashlar odamlarning bir-biri bilan qanday muloqot qilishini ranglashi mumkin, bu ularning o'zaro munosabatlarining ravshanligi va ochiqligiga ta'sir qiladi.

Bojxona profilini aniqlash, alohida mezonlar asosida shaxslarni toifalarga ajratishga qaratilgan bo'lib, shaxslararo munosabatlardagi aloqa shakllariga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Shaxslarni tashqi xususiyatlar, xulq-atvor yoki demografik ma'lumotlarga ko'ra profillash jarayoni odamlarning bir-birini qanday idrok etishi va o'zaro munosabatiga ta'sir qilishi mumkin, muloqot dinamikasini nozik, ammo sezilarli darajada shakllantirishi mumkin.

Shaxslar tashqi ko'rinishi, etnik kelib chiqishi yoki millati kabi yuzaki atributlarga asoslangan profilga duchor bo'lganda, bu aloqa dinamikasiga ta'sir qiluvchi tushunmovchiliklar, noto'g'ri qarashlar va taxminlarga olib kelishi mumkin. Profil yaratish amaliyotidan kelib chiqishi mumkin bo'lgan stereotiplar va noto'g'ri qarashlar odamlarning bir-biriga nisbatan idrokini o'zgartirishi mumkin, bu xabarlar va xatti-harakatlarning buzilgan talqiniga olib keladi. Bunday noto'g'ri tushunchalar samarali muloqot uchun to'siqlarni keltirib chiqarishi mumkin, bu esa sog'lom munosabatlar uchun zarur bo'lgan aniqlik, empatiya va o'zaro tushunishga to'sqinlik qiladi. Bundan tashqari, bojxona profilining aloqaga ta'siri individual o'zaro ta'sirlardan tashqari kengroq ijtimoiy oqibatlariga olib keladi. Profillash amaliyoti stereotiplar yoki noto'g'ri qarashlarni kuchaytirganda, bu jamoalar ichidagi bo'linishlar, tushunmovchiliklar va nizolarni davom ettirishi mumkin. Profilni aniqlashdan kelib chiqadigan noto'g'ri aloqa keskinlikni kuchaytirishi, noto'g'ri tushunchalarni davom ettirishi va ishonch va hurmatga asoslangan mazmunli aloqalarni o'rnatishga to'sqinlik qilishi mumkin.

Shaxslararo munosabatlarda bojxona profilining aloqa shakllariga ta'sirini yo'lga qo'yish xabardorlik, hamdardlik va noto'g'ri qarashlar va stereotiplarni engib o'tish majburiyatini talab qiladi. Ochiq va halol muloqotni rivojlantirish, boshqalarning nuqtai nazarini faol tinglash va proffilashtirish amaliyotidan kelib chiqadigan taxminlarni shubha ostiga qo'yish orqali odamlar haqiqiylik, hurmat va inklyuzivlik bilan ajralib turadigan muloqot muhitini yaratishga intilishlari mumkin. Profil yaratishning aloqa dinamikasiga ta'sirini tan olish va hal qilish orqali shaxslar o'zaro tushunish, hamdardlik va samarali muloqot strategiyalariga asoslangan munosabatlarni o'rnatishga harakat qilishlari mumkin.

Ijtimoiy dinamikada bojxona profilining roli:

Shaxslararo munosabatlardagi ijtimoiy dinamikaga ko'p sonli omillar, jumladan, kuch dinamikasi, madaniy me'yorlar va individual in'ikoslar ta'sir ko'rsatadi. Bojxona profilini aniqlash shaxslarning qanday toifalarga bo'linishi va idrok etilishiga ta'sir qilish orqali ushbu dinamikaga yangi o'lchov kiritadi. Muayyan mezonlar asosida shaxslarni profillash amaliyoti ijtimoiy ierarxiyalarni kuchaytirishi, stereotiplarni davom ettirishi va munosabatlardagi hokimiyat taqsimotiga ta'sir qilishi mumkin. Bojxona profilining ijtimoiy dinamikani qanday shakllantirishini tushunish shaxslararo o'zaro munosabatlarning murakkabliklari va adolatli va inklyuziv munosabatlarni o'rnatish muammolari haqida tushuncha berishi mumkin.

Xulosa:

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, bojxona profilini aniqlash shaxslararo munosabatlarni shakllantirishda, ishonchni mustahkamlashda, aloqa shakllari va ijtimoiy dinamikaga ta'sir

qilishda muhim rol o'ynaydi. Profillash usullarining shaxsiy o'zaro munosabatlarga ta'sirini o'rganish orqali biz tashqi omillar munosabatlarning sifati va tabiatiga qanday ta'sir qilishi mumkinligini chuqurroq tushunamiz. Shaxslararo dinamikada bojxona profilini yaratishning murakkabliklarini navigatsiya qilish xavfsizlik masalalarini ishonch, muloqot va ijtimoiy tenglik tamoyillari bilan muvozanatlashtiradigan puxta yondashuvni talab qiladi. Oldinga qarab, bojxona profilini tuzish va shaxslararo munosabatlar o'rtasidagi o'zaro ta'sirni o'rganish bo'yicha keyingi tadqiqotlar shaxsiy o'zaro munosabatlarda tushunish, hamdardlik va inklyuzivlikni targ'ib qilish strategiyalari haqida ma'lumot berishi mumkin.

Adabiyotlar:

1. Qodirov M.S. Profayling metodining rivojlanish tarixi. "XXI asrda ilmfan tarakkiётining rivojlanish istikbollari va ular da innovatsiyalarning tutgan urni" mavzusidagi Respublika 1 - ilmiy onlayn konferensiyasi. Toshkent. 2018. 126 b.
2. Aseev V. G. Motivatsiya povedeniya i formirovaniya lichnosti. M., 1976. 246 s. 4. Canter D., Heritage R.A Multivariate Model of Sexual Offence Behavior // The Journal of Forensic Psychiatry. 1989. Vol. 1.
3. Ressler R., Burgess A., Douglas J. Criminal Profiling Research on Homicide. Unpublished Research Report. N. Y., 1982.
4. Lagovskiy A.YU., Skrytnikov A. I., Telejnikova V. N., Begunova L. A. Sostavlenie psixologicheskogo portreta prestupnika: Ucheb.-metod. posobie. M., 2000. 7. Feofanov O. A. Agressiya lji. M.: Politizdat, 1987. 318 s.
5. Fernxem A., Xeyven P. Lichnost i sotsialnoe povedenie. M.: Piter, 2001. 360 s. 9. Filonov L. B. Psixologicheskie sposoby vyjavleniya skryvaemogo obstoyatelstva. M.: Izd-vo MGU, 1979. 99 s.
6. Ponomarenko, V.V. Prakticheskaya xarakterologiya s elementami prognozirovaniya i upravleniya povedeniem (metodika «sem radikalov»). – Rostov-n/D.: Feniks. 2006. – 252 s.